

Ældres anvendelse af internet

Ældre Sagen

Marts 2014

Ældre Sagen udarbejder en række analyser om ældre med hovedvægt på en talmæssig dokumentation. Hovedkilden er Danmarks Statistik, enten Statistikbanken eller udtræk fra et indkomstregister, der bygger på en 30% stikprøve af befolkningen, som Ældre Sagen har adgang til under forskerordningen. Det tilstræbes at hvert års Ældre i Tal indeholder de nyeste tal om et emne. Der anvendes oplysninger for forskellige år, afhængig af hvornår statistiker om de enkelte emner offentliggøres. Det tilstræbes, at figurer og tabeller med samme indhold har samme nummer fra år til år. Figurer og tabeller står derfor ikke nødvendigvis i den rækkefølge, de refereres i teksten.

Ældres anvendelse af internet

Hvor mange anvender internet

Størstedelen af den voksne befolkning anvender internettet enten dagligt eller mindst en gang om ugen. 80% af de 16-89-årige anvendte internettet hver dag eller næsten hver dag i 2013, og yderligere 7% anvendte det mindst en gang om ugen. Anvendelsen af internet er også udbredt blandt de 65+årige, men i mindre grad end blandt voksne under 65 år. Danmarks Statistiks undersøgelse af IT-anvendelse i befolkningen viser, at ca. 64% af alle over 65 år har været på internettet i 2013, mens 98% af de 16-64-årige har været på nettet inden for det seneste år.¹

Andelen af 65+årige, der aldrig har anvendt internet, er faldet fra 55% i 2010 til 32% i 2013, men det er tydeligt, at brugen af internettet fortsat afhænger meget af alderen, jf. figur 1 og 2.

I 2010 udgjorde de 75+årige 45% af alle de personer, der aldrig havde været på internettet. I 2013 udgør de 75+årige 60% af alle voksne, der aldrig har været på internettet, så selv om der er flere og flere over 75 år, der bruger internettet, udgør de, der er over 75 år, samtidig en stadig større andel af den gruppe, der aldrig har været på nettet. Faldet i antallet, der aldrig har været på nettet, er langt mindre for de 75+årige end for de yngre, jf. figur 3.

Det aftagende fald i antallet, der aldrig har været på internettet, kan være et tegn på, at den gruppe af 75+årige, der fortsat ikke bruger internet, nu primært udgøres af dem, der ikke kan lære at bruge det.

Koncentrationen af ikke-digitale i den ældste gruppe kan bl.a. hænge sammen med, hvordan man lærer at bruge internet og computer, jf. figur 5.

Blandt de yngre er der en stor del, der har lært at bruge internet "i skolen". Denne andel falder fra midt i 30'erne, hvor andelen, der har lært it på arbejdspladsen eller på kurser gennem arbejdspladsen, stiger. Det hyppigste svar er dog, at man har lært it ved at prøve sig frem. For de tre forklaringer gælder, at andelen falder med alderen. Det eneste svar, hvor andelen er nogenlunde uafhængig af alder, er de, der har lært it af kolleger, venner og familie. Også her vil muligheden for at lære at bruge it dog være mindre for den ældste gruppe, fordi der antageligt er færre i omgangskredsen, der kan lære dem at bruge it.

Den eneste forklaring, hvor svarprocenten er stigende med alderen, er kursus udbudt af en interesseorganisation, fx Ældre Sagen eller Ældremobiliseringen.

Der blev stillet næsten samme spørgsmål i Danmarks Statistiks IT-undersøgelse i 2011, og mønstret i svarene er stort set det samme som i 2013. Andelen af internetbrugere, der har lært it af kolleger og bekendte,

¹ Kilden til tabeller og figurer i denne analyse er Danmarks Statistiks undersøgelse af IT-anvendelse i befolkningen 2013, der er gennemført i foråret 2013. <http://www.dst.dk/da/Statistik/Publikationer/VisPub.aspx?cid=18685>. Undersøgelsen er baseret på besvarelser fra 5.696 respondenter i alderen 16-89 år. Danmarks Statistiks undersøgelse dækker befolkningen i alderen 16-89 år. For den del af befolkningen, der er 90 år og derover, har Ældre Sagen i analysen antaget, at IT-anvendelsen er den samme som for de 85-89-årige.

er stort set den samme for 16-64-årige og 65-89-årige, mens andelen, der har lært it i skolen eller ved at prøve sig frem, er betydeligt lavere for de 65-89-årige, jf. tabel 4.

Hvor og med hvilket udstyr anvendes internettet

Den typiske internetbruger går på internettet i hjemmet, men mange bruger det også uden for hjemmet. Uden for hjemmet anvender de 16-64-årige især internet på arbejdet, mens de 65-89-årige oftest anvender internet hjemme hos andre, når de anvender internet andre steder end i eget hjem. Det er imidlertid kun 2 % af de 16-89-årige, der har anvendt internet indenfor de seneste 3 måneder, der alene har anvendt det andre stedet end i hjemmet.² Adgang til internet på bibliotek, i borgerservice eller andre steder fungerer altså ikke som en erstatning for adgang til internet i hjemmet, men som et supplement.

Brug af mobiltelefon er udbredt i alle aldersgrupper, men det er en markant mindre del af de ældre, der bruger mobilen til at gå på internettet eller downloade app's, jf. tabel 1³.

I det hele taget er der en meget tydelig forskel på, hvilke typer udstyr de enkelte aldersgrupper anvender til at gå på internettet. De 16-45 årige anvender smartphone næsten lige så meget som bærbar PC, men andelen, der anvender smartphone til at gå på internettet, falder markant med alderen. Kun 5% af de 75-89-årige, der var på nettet inden for 3 måneder, brugte smartphone til at gå på nettet, mens andelen, der anvender stationær PC, stiger med alderen, jf. figur 6.

Hvilket formål anvendes internettet til

Når man ser på de formål, som internettet hyppigst anvendes til, er der betydelig forskel på ældre og yngre brugere. Den hyppigste anvendelse for både yngre og ældre er at sende og modtage e-mails. 94 % af de 16-64-årige, der har brugt internet inden for de seneste 3 måneder, har brugt e-mail mod 80 % for de 75-89-årige. Det er samme andel som i 2012. Når man ser på alle i alderen 65-89 er der imidlertid sket en stigning i andelen, der har sendt eller modtaget e-mail fra 2012 til 2013, fordi andelen, der har været på internettet, er steget. Brugen af netbank er steget mere for de 65-89-årige end for de 16-64-årige, der har brugt internet inden for de seneste 3 måneder, således at forskellen i yngres og ældres anvendelse af netbank er reduceret. Med hensyn til fx brug af sociale medier er der dog stadig markant forskel mellem yngre og ældre⁴, jf. tabel 2.

Med hensyn til kommunikation med offentlige myndigheder over internettet er der fortsat tydelig forskel på aldersgrupperne. 88 % af de 16-64-årige internetbrugere har søgt information på en offentlig hjemmeside, mens det kun gælder for 63 % for de 75-89-årige brugere. Andelen af de, der har brugt internettet

² Kryds af spørgsmål C3 og spørgsmål C3a. For alle 16-89-årige er andelen, der har anvendt internet, men som ikke har anvendt internet i hjemme, ca. 2%. For de 65-89-årige er andelen lidt højere, men antallet i stikprøven er lavt.

³ Andelen, der har brugt mobiltelefon er stort set den samme i 2013 som i 2012, bortset fra en stigning i andelen af 75-89-årige, der har brugt mobiltelefon. Andelen af 75-89-årige, der har brugt mobiltelefon, og som har brugt den til at gå på nettet, er derimod tilsyneladende faldet i forhold til 2012, jf. tilsvarende tabel for 2012.

<http://www.aeldresagen.dk/aeldresagen->

[mener/dokumentation/Documents/2013%20Aldres%20anvendelse%20af%20internet.pdf](http://www.aeldresagen.dk/aeldresagen-mener/dokumentation/Documents/2013%20Aldres%20anvendelse%20af%20internet.pdf). Bemærk dog, at der i en stikprøve er relativt stor usikkerhed på svar med lave svarprocenter, som fx andelen af 75-89-årige, der har brugt smartphone/mobil på internettet, jf. tabel 1 og figur 6.

⁴ Bemærk spørgsmålet om sociale medier er omformuleret i forhold til 2012 undersøgelsen.

inden for det seneste år, som har søgt information på offentlige hjemmesider, er stort set ikke ændret fra 2012 til 2013.

Forskellen i internetanvendelsen mellem aldersgrupperne kan bl.a. skyldes, at de ældre, der anvender internet, ikke bruger det så ofte som de yngre, jf. figur 1. Det har stor betydning, fordi det især er de, der bruger internettet ofte, der anvender offentlige hjemmesider eller brugt netbank. Ligesom i 2012 er forskellen mellem aldersgrupperne tydeligt mindre, når man kun ser på den del, der har brugt internet inden for den seneste uge. 90 % af de 16-64-årige, 85% af de 65-74-årige og 72 % af de 75-89-årige i denne gruppe af hyppige brugere har søgt information på en offentlig hjemmeside, mens henholdsvis 89 %, 85% og 78% af dem, der brugte nettet hver uge, også brugte netbank i 2013⁵, jf. tabel 3.

Digital postkasse

Fra november 2014 bliver det som udgangspunkt obligatorisk at modtage post fra det offentlige i en digital postkasse. Kendskabet til, at det bliver obligatorisk at modtage post i en digitale postkasse, stiger markant med alderen. Den er højest i aldersgruppen 60-64 år (78%), og den gennemsnitlige andel af de 65-89-årige, der svarer, at de har kendskab til, at den digitale postkasse bliver obligatorisk, er 68%, mod kun 50% for de 16-64-årige. Selv blandt de 65-89-årige, der ikke har brugt internet inden for det seneste år, er andelen, der har kendskab til, at den digitale postkasse bliver obligatorisk, lidt højere end for de 16-64-årige, jf. figur 4.

Sammenlignet med 2012 er kendskabet til den obligatoriske digitale post steget fra 45% til 50% for de 16-64-årige, mens andelen stort set er uændret for de 65-89-årige. (66% i 2012).

En del af de, der har svaret, at de har kendskab til, at den digitale postkasse bliver obligatorisk, vil ikke umiddelbart kunne anvende den, da de ikke har NemID. Det gælder 17% af de 65-74-årige og 40% af de 75-89-årige. Omvendt har 94% af de 16-64-årige, der svarer, at de ikke kender til obligatorisk digital post, en NemID.

Der er en betydelig skepsis over for den digitale post, især blandt de ældre. I aldersgruppen 65-89 år forventer kun 24%, at det bliver en fordel at modtage al post fra det offentlige digitalt, mens et flertal på 54% af de 16-64-årige tror, at den digitale post bliver en fordel.⁶ En betydelig del af skepsissen overfor den digitale post kan skyldes manglende kendskab til digitale løsninger. Når man alene ser på de, der anvender internet hver dag, falder andelen af ældre, der ikke tror digital post bliver en fordel, markant. Selv i denne gruppe af internetbrugere er de ældste dog mere skeptiske end de yngre, jf. figur 7.

Hvorfor anvendes internettet ikke

En del af de interviewede, der ikke har adgang til internet i hjemmet, har svaret, at de slet ikke har brug for internettet.

Antallet, der ikke har brug for internettet, er faldet fra 2011 til 2013, men udgør stadig knap 1/3 af de 75-89-årige, og andelen af dem, der ikke har internet i hjemmet, der svarer, at de slet ikke har brug for inter-

⁵ Hvis man ser på dem, der bruger internet hver dag, er andelen, der bruger netbank, blandt de 16-64-årige 91%, mens andelen for de 65-74-årige og 75-89-årige stiger til 86% hhv. 83%.

⁶ Andelen, der ikke tror digital post bliver en fordel er 23% for de 16-64-årige og 56% for de 65-89-årige.

nettet ligger ret konstant fra 2011 til 2013 på knap 2/3 af de 65-89-årige, der ikke har internet i hjemmet, jf. tabel 5.

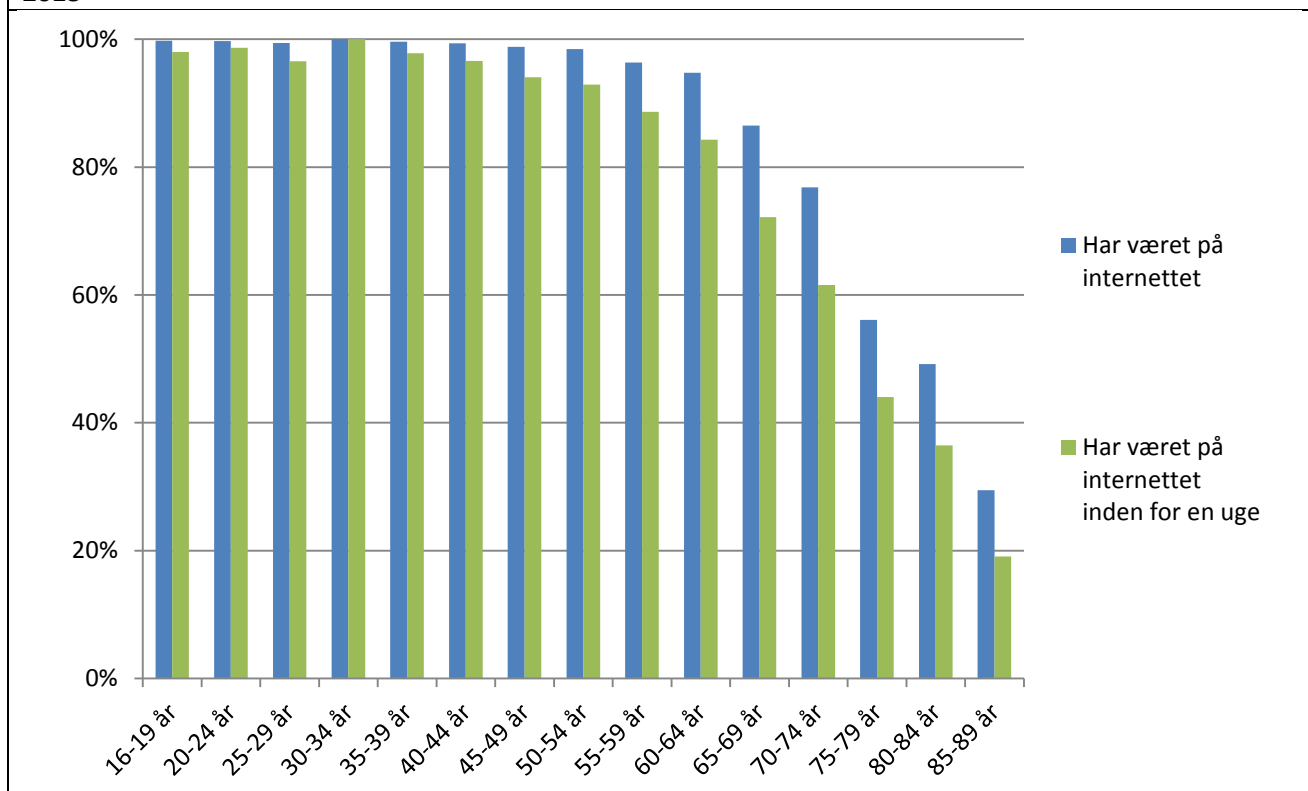
Da antallet af respondenter er begrænset, skal ændringerne i svarene fra 2011 til 13 ikke overfortolkes. Der synes dog at være en tendens til, at en større andel i alderen 75-89 år har fået hjælp af familie eller venner, hvis de har haft brug for internettet. Næsten halvdelen af dem, der ikke har brug for internettet, har svaret, at de foretrækker personlig kontakt, brev eller telefon.

Den del af de interviewede, der aldrig har brugt internet, eller ikke har brugt internettet inden for det seneste år, er blevet spurgt, om der var noget, der kunne få dem til at begynde at bruge internettet. Langt det hyppigste svar er "Nej, ingenting". I 2013 svarede ca. halvdelen af de 65-75-årige og ¾ af de 75-89-årige, der ikke havde brugt internet, at der ikke var noget, der kunne få dem til at bruge internettet. Fra 2011 til 2012 var der et fald i andelen i denne svarkategori, men fra 2012 til 2013, synes udviklingen at være gået i stå, jf. tabel 6.

Personlig hjælp, målrettet holdundervisning og mere brugervenlige løsninger vil kunne få nogle af de ikke-digitale til at anvende internettet, men efter en stigning fra 2011 til 2012, er andelen, der peger på disse muligheder, stort set faldet til samme niveau som i 2011.

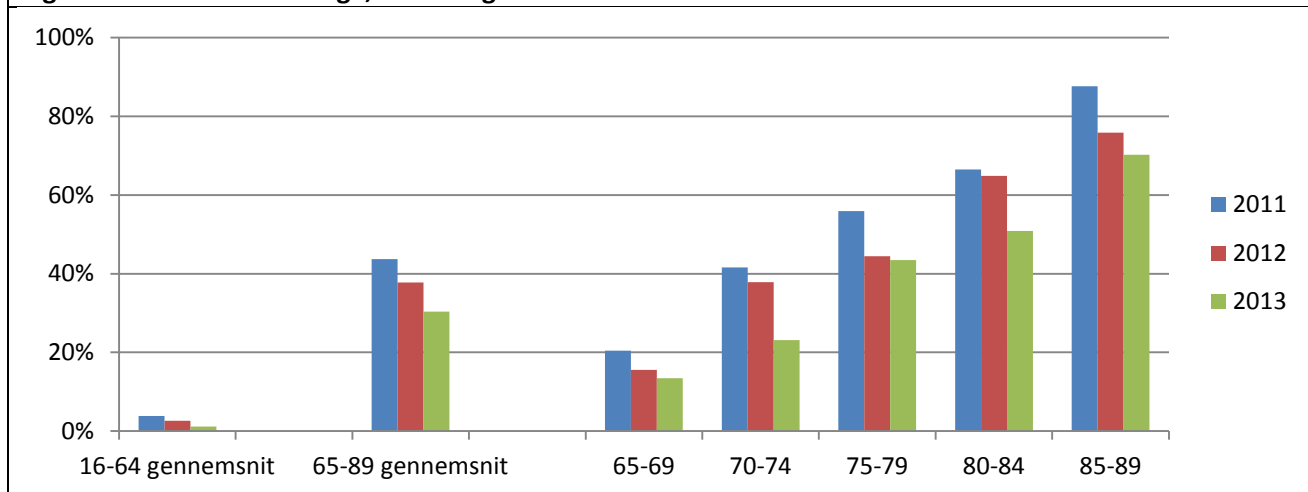
Tabeller og figurer

Figur 1. Andel af 16-89-årige, der har brugt internet, hhv. har brugt internet inden for den seneste uge – 2013

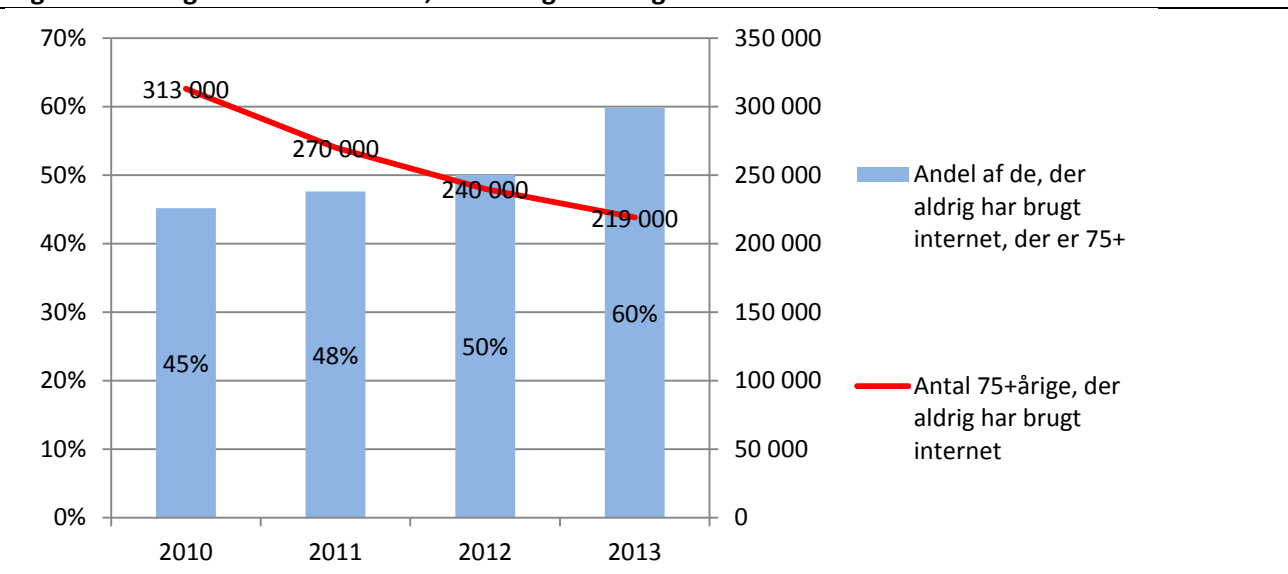
Spørgsmål C1 og C2

Figur 2. Andel af 16-89-årige, der aldrig har anvendt internet

Spørgsmål C1

Figur 3. 75+årige som andel af alle, der aldrig har brugt internet – 2010 - 2013

Danmarks Statistiks undersøgelse medtager kun 16-89-årige. I figuren er medregnet en forholdsvis andel af de 90+årige. For de 16-64-årige, er antallet, der aldrig har været på internettet faldet fra 176.000 i 2010 til 93.000 i 2012. Fra 2012 til 2013 er antallet yderligere næsten halveret til 43.000.

Tabel 1. Brug af mobiltelefon og internet - 2013

	16-89	16-64	65-89	65-74	75-89
Andel af alle i aldersgruppen, der har brugt mobil eller smartphone indenfor de seneste 3 måneder	93%	97%	81%	87%	70%
Andel af de, der har brugt mobiltelefon inden for 3 måneder, der har prøvet at:					
Gå på internettet via mobilen	59%	70%	13%	18%	4%
Download applikationer/ tjenester til mobiltelefonen	50%	59%	8%	11%	3%

Spørgsmål B3x, G2_5x og G2_6x

Tabel 3. Betydning af hyppig internetanvendelse - 2013

	16-64	65-74	75-89
Andel, der har søgt information på en offentlig hjemmeside, og har:			
- brugt internet inden for den seneste uge	90%	85%	72%
- har brugt internet indenfor det seneste år, men ikke inden for den seneste uge	37%	34%	22%
Andel, der har brugt netbank, og har:			
- brugt internet inden for den seneste uge	89%	85%	78%
- brugt internet indenfor de seneste 3 måneder, men ikke inden for den seneste uge	43%	39%	29%

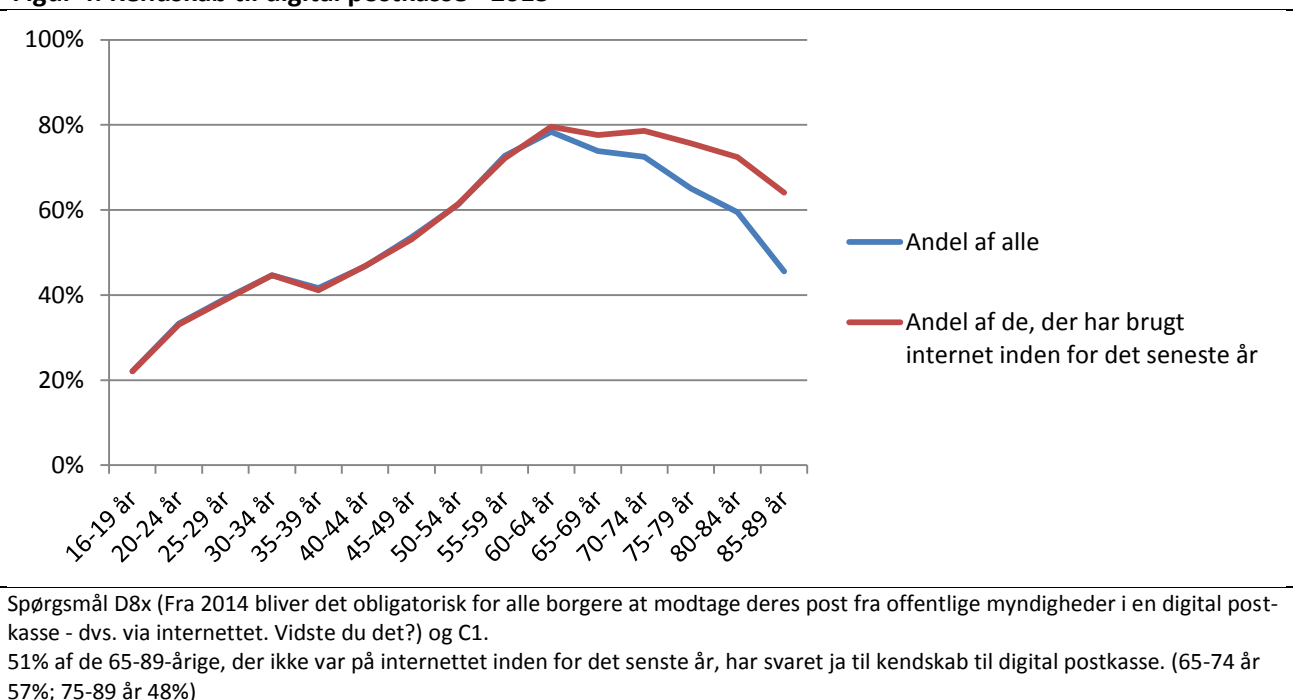
Spørgsmål D1a og c5Q kryds med C1 og C2. Bemærk, at antallet, der har brugt nettet inden for et år hhv. 3 måneder, men ikke inden for 1 uge, er ret lille, hvorfor svarene for denne gruppe er behæftet med betydelig usikkerhed.

Tabel 2. Anvendelse af internet som privatperson - 2013

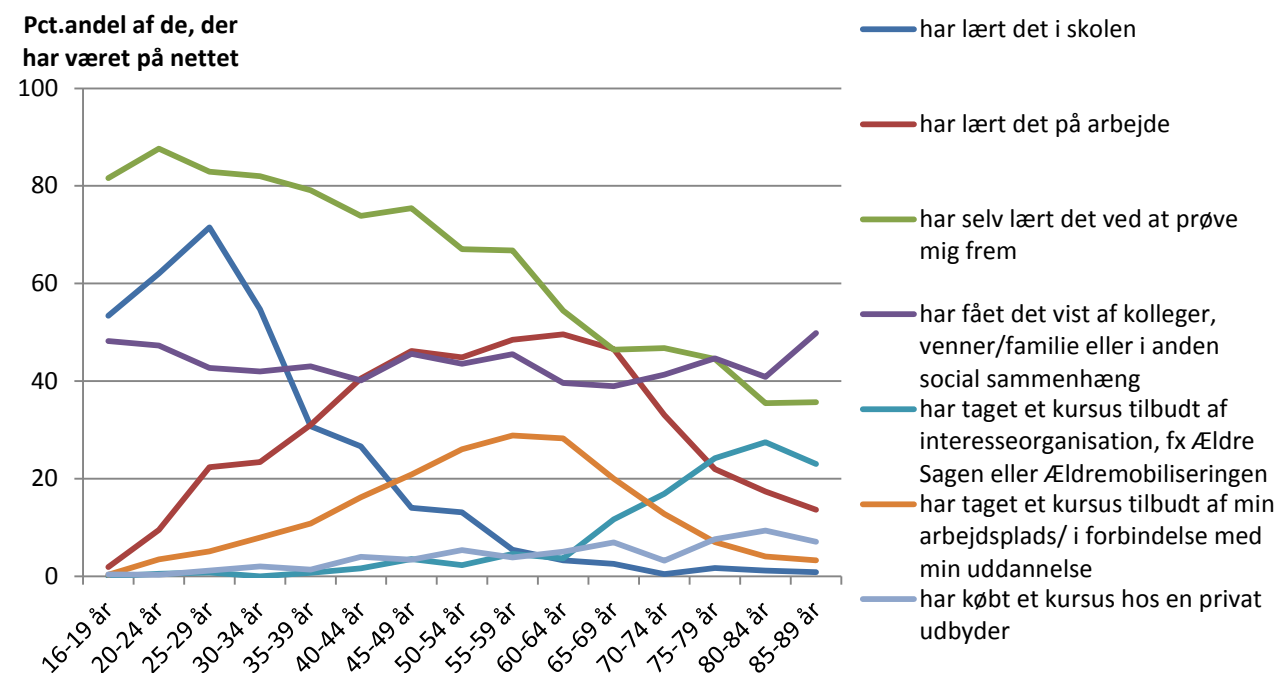
	16-64	65-74	75-89	16-64	65-74	75-89
Har du:	%andel af de der har brugt internet inden for det seneste år			%andel af alle i aldersgruppen		
Søgt information på offentlige myndigheders hjemmesider	88%	78%	63%	86%	61%	28%
Hentet eller printet skemaer/blanketter fra offentlige myndigheders hjemmesider	53%	52%	39%	52%	41%	18%
Indsendt udfyldte blanketter til offentlige institutioner via internettet	70%	59%	37%	69%	46%	17%
Har du:	%andel af de der har brugt net indenfor de seneste 3 mdr.			%andel af alle i aldersgruppen		
Sendt eller modtaget e-mails/e-post	94%	88%	80%	92%	68%	36%
Brugt bredbåndstelefon hvor du bruger din almindelige telefon eller telefoni over internettet	41%	28%	23%	40%	22%	10%
Brugt sociale netværkstjenester (oprettet en profil, sendt beskeder fx på Facebook, Twitter, MySpace, Instagram osv.)	72%	30%	21%	70%	23%	9%
Læst eller downloadet nyheder/aviser/tidsskrifter	75%	64%	56%	73%	49%	25%
Har du downloadet software	53%	28%	18%	51%	22%	8%
Søgt information om varer eller tjenester på nettet	88%	75%	53%	86%	58%	24%
Har du selv solgt varer eller tjenester på nettet, fx dba.dk, eBay eller netauktioner	27%	13%	6%	26%	10%	3%
Søgt eller bestilt rejser eller overnatninger	57%	55%	32%	56%	42%	14%
Brugt internetbank til fx betaling af regninger, overførsel af penge mv.	88%	80%	69%	86%	62%	31%

Spørgsmål D1a-c, C5a-d, C5e, C5h, C5o, C5p og C5q. Bemærk ikke alle spørgsmål er de samme som i 2012.

Figur 4. Kendskab til digital postkasse - 2013

Figur 5. Hvordan har du lært at bruge computer og internet - 2013

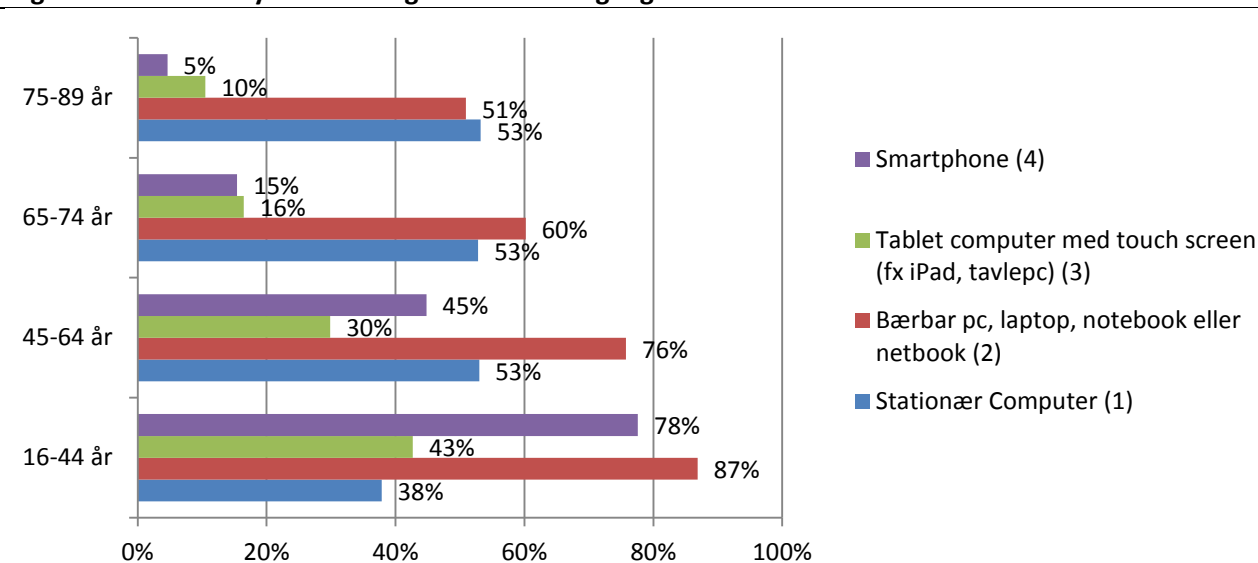
Spørgsmål F1x (Flersvar)

Tabel 4. Hvor har du lært at bruge computer og internet?

	2011		2013	
	16-64	65-89	16-64	65-89
Jeg har lært det i skolen	38%	8%	32%	2%
Jeg har lært det på arbejde			33%	36%
Jeg har lært det ved at prøve mig frem	75%	43%	75%	45%
Jeg har fået det vist af kolleger, venner/familie eller i anden social sammenhæng	59%	51%	44%	41%
Jeg har taget et kursus udbudt af interesseorganisation			2%	17%
Jeg har taget et kursus tilbudt af min arbejdsplads/i forbindelse med min uddannelse	23%	25%	15%	14%
Jeg har købt et kursus hos en privat udbyder			3%	6%

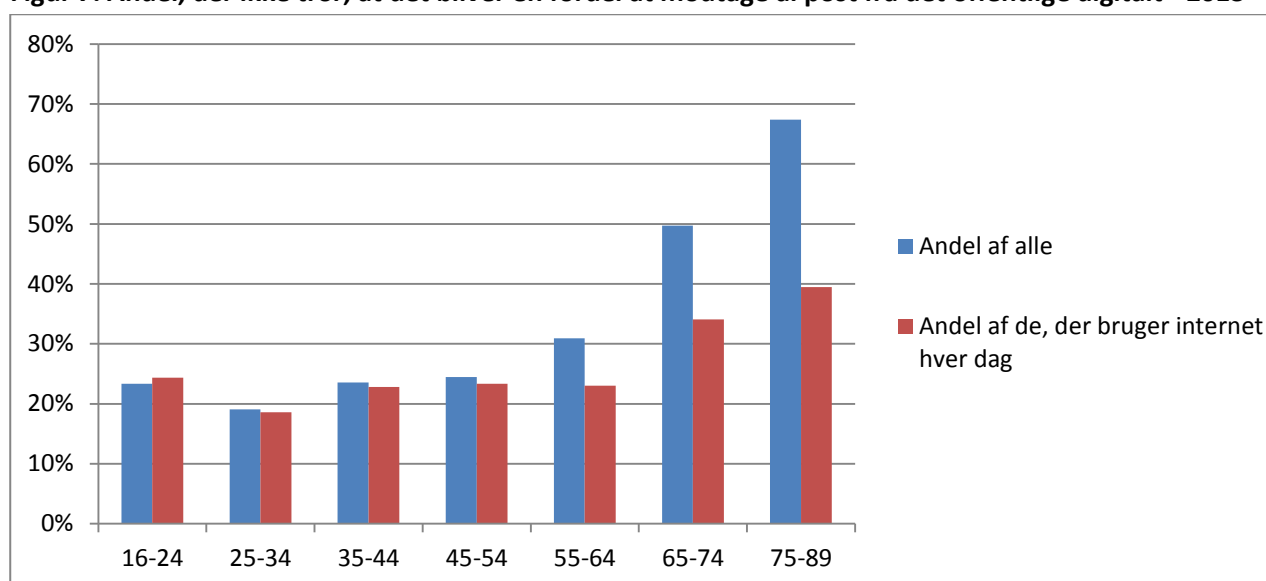
Spørgsmål F1 (flersvar). Ikke alle svarmuligheder er medtaget. Spørgsmålene i 2011 (F5) er ikke helt sammenlignelige med 2013. Skole var i 2011 "På uddannelsesinstitution, fx skole, universitet mv." Kursus tilbudt af min arbejdsplads/i forbindelse med min uddannelse var i 2011 "På fagligt kursus - på initiativ fra arbejdsgiver"

Figur 6. Hvilket udstyr er der brugt til internetadgang inden for de seneste 3 måneder - 2013

Kilde: Spørgsmål C4_0x. Spørgsmålet er stillet til de, der har anvendt internet inden for de seneste 3 måneder. Det er muligt at svare ja til at have anvendt flere typer udstyr.

Figur 7. Andel, der ikke tror, at det bliver en fordel at modtage al post fra det offentlige digitalt - 2013

Spørgsmål D9x og C2 (C2=1). Spørgsmål D9x lyder: Tror du, det vil være en fordel for dig at modtage al post fra det offentlige digitalt? Svarmulighederne er Ja, Nej, Hverken eller, Ønsker ikke at svare og Ved ikke. Figuren viser andelen, der har svaret nej. For alle 16-89-årige, svarede 47% ja, 31% nej, 17% hverken eller, mens 5% svarede ved ikke eller ikke ønskede at svare. For de der var på internettet hver dag, var ja andelen 57% og nej andelen 24%.

Tabel 5. Begrundelser for ikke at have brug for internet

	65-74			75-89		
	2011	2012	2013	2011	2012	2013
Antal, der har fået spørgsmål (opregnet stikprøve afrundet til hele 1.000)	99 000	86 000	64 000	151 000	120 000	115 000
% af alle i aldersgruppen	18%	15%	11%	42%	33%	31%
% af alle, der ikke har internet i hjemmet	62%	66%	58%	64%	60%	66%
Hvorfor har du ikke brug for adgang til internettet?						
Hvis jeg har brug for internet, så får jeg hjælp af familie eller venner	34%	43%	40%	34%	44%	49%
Jeg finder oplysninger mv. på anden måde	36%	48%	39%	35%	36%	36%
Jeg har opgivet at følge med i udviklingen inden for brug af internet	18%	23%	23%	35%	32%	30%
Jeg foretrækker personlig kontakt, breve eller telefon	44%	44%	52%	50%	41%	46%
Internettet er spild af tid	15%	30%	30%	20%	24%	19%
Det er for besværligt med installation, opkobling og andre tekniske spørgsmål	12%	9%	20%	17%	15%	15%

Spørgsmål AE1x (flersvar). Spørgsmålet er stillet til personer, der har svaret, at de slet ikke har brug for internettet, og som ikke har brugt internet inden for det seneste år. Svarkategorierne ved ikke, ønsker ikke at svare og andet er ikke medtaget.

Tabel 6. Hvad kan få dig til at bruge internettet?

	65-74			75-89		
	2011	2012	2013	2011	2012	2013
Antal, der ikke har brugt internet inden for det seneste år (opregnet stikprøve afrundet til hele 1.000)	179 000	169 000	130 000	248 000	223 000	202 000
% af alle i aldersgruppen	33%	29%	22%	69%	61%	54%
Kunne nogle af følgende forhold få dig til at begynde at bruge internettet?	% -andel af de, der ikke har anvendt internet inden for det sidste år					
Personlig hjælp til at komme i gang (én til én-hjælp)	13%	25%	17%	10%	16%	11%
Adgang til holdundervisning i netop dét, jeg har brug for	10%	21%	16%	7%	10%	6%
Mere brugervenlige løsninger/en computer, der er nem at gå til og betjene	7%	16%	15%	7%	12%	7%
Information om, hvad internet kan bruges til i min hverdag fx spare penge i gebyrer og ved varekøb, eller hvordan jeg kan dyrke mine interesser	5%	9%	4%	4%	6%	3%
Bedre økonomi, så jeg havde råd	5%	7%	5%	3%	3%	3%
Mere tid og overskud i dagligdagen	1%	4%	6%	3%	4%	3%
Nej, slet ingenting	71%	51%	51%	78%	70%	75%

Spørgsmål AE3x. Svarkategorierne ved ikke, ønsker ikke at svare og andet er ikke vist.